

תקנות מנחם

גיליון מס'
211

יו"ל לקראת ש"פ ראה
כ"ז מנחם-אב
ה' תהא שנת עליון

על סיומי הרמב"ם

תדפיס מהספר "תקנות מנחם" (ח"ג) שיו"ל בעז"ה על סיומי
הרמב"ם ע"פ - ב"קו" - שיחות והוראות כ"ק אד"ש מה"מ
מאת הרב יקותיאל מנחם שיחי ראפ

ע"פ ההוראה שקיבלתי מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו, להדפיס ולפרסם הדברים הנאמרים בעז"ה בסיומי הרמב"ם,
להראות ולהוכיח הנראה לענ"ד בדרך אפשר, הקשר שבין שיעורי הרמב"ם לפרשה והתאריך שבהם נלמדו,
הנני מוציא לאור עלון זה לכבוד שבת קודש.
ואבקש מהקוראים שיעירוני בהערותיהם, ותודה מראש!

לחיות עם הזמן!

ספר קדושה - ב'

מחזור כ"ט שנת הז"ך

בעז"ה יום ב' פרשת ראה כ"ב מנחם-אב הי' תהא שנת עליון - 5770 - ה'פרצת
סיום הלכות מאכלות אסורות (המשך ב') והתחלת הלכות שחיטה

שנאמר בתורה¹² 'ולא תאכלו הנפש עם הבשר' לאסור אבר שנחתך
מן החי", ולא כתוב בפרשת שמיני.
וכן על איסור בשר בחלב שמדבר הרמב"ם בפרק ט', שנכתב בגי'
מקומות בתורה, "לא תבשל גדי בחלב אמו" ואחד מהם בפרשתנו
ראה¹³, בסיום פרשת המאכלות האסורות [ולא כתוב ע"ז בפרשת
שמיני].

כי עם קדוש אתה להוי' אלוקיך

ב. הלכות מאכלות אסורות הן חלק מספר קדושה, וכן השבוע
מסיימים גם את הלכות שחיטה (שגם הן קשורים במאכלות
אסורות ובאיסור אכילת נבלה) והוא גם סיום כל ספר קדושה -
וכהקדמה לפרשת מאכלות אסורות שבפרשת ראה, ושם כתוב
גם איסור נבלה, נאמר בפסוק לפני¹⁴: "כי עם קדוש אתה להוי'
אלקיך, ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני
האדמה".

ואמנם בפשטות פסוק זה מוסב על הפסוק הקודם, בקשר
לאיסור הגדידה והקרחת על מת. אבל יש מפרשים שפסוק זה
הוא הקדמה לפרשת כשרות האכילה ואיסור מאכלות אסורות;
וכן כותב ה"אבן עזרא" עה"פ הקודם "בנים אתם לה'
אלקיכם"¹⁵, שהוא לפני והקדמה לפסוק "כי עם קדוש": "...כי
עם קדוש אתה ואינך כשאר כל הגוים, על כן לא תעשה
כמעשיהם. וטעם הסמך פרשת לא תאכל כל תועבה כי אתה עם
קדוש בלב ובפה, ותהיו מובדלים מן העמים וכל רואיכם יכירו
אתכם, כי לא תקרחו על מת ולא תאכלו כל חי, ואם אתם עם
קדוש אין ראוי שתאכל טמא ותטמא הנפש". ועד"ז כותב רבינו
בחי עה"פ.

ובתים מלאים כל טוב

ג. התחילו את הלכות מאכלות אסורות ביום ג' דפרשת עקב
המתברך ו"בתר שבתא" ובסמיכות לשבת פרשת ואתחנן, שכתוב
בה ענין הקשור למאכלות אסורות;
הרמב"ם בהלכות מלכים ומלחמותיהם מביא הלכה,
שבמלחמה אם ירעב ולא ימצא מה יאכל, יכול לאכול מאכלות
אסורים, ולומדים זאת מפסוק בפרשת ואתחנן, מהחתי"ת של

מאכלי הכשרות יזכנו הגוף והעינים - ראה אנכי

א. בנוסף למ"ש בגליון הקודם (מס' 210), שרוב הלכות מאכלות
אסורות מקורן וכתובות באריכות ובפרטיות בפרשיות (שמיני,
ובפרשתנו) ראה¹, בהן מדובר ע"ד בעלי החיים, הבהמות והחיות
והעופות והדגים והשקצים ורמשים הטהורים ומותרים והטמאים
האסורים באכילה. גם מצוות ואיסורי הלא תעשה, וכן העשה של
אותה תאכלו². בחיות ובהמות ועופות ודגים טהורים שמהם
לומדים הלאו הבא מכלל עשה "עשה", כמ"ש הרמב"ם בהלכות
אלו בתחילת פרק שני³ (בקשר לבהמה) ובהלכות הבאות⁴ (בקשר
לעוף טמא ודג טמא) ובקשר לעשה מצטט הפסוקים מפרשת
ראה⁵, וכמו שאומרים המפרשים שאמנם פסוקי העשה כתובים
גם ולראשונה בפרשת שמיני (ולכן בלאוין מצטט הרמב"ם
הפסוקים מפרשת שמיני), אבל בעופות טהורים כתוב העשה של
"כל ציפור טהורה תאכלו"⁶ דווקא בפרשת ראה, ולא בפרשת
שמיני, ואגב זה מצטט העשה גם בבהמה טמאה וגם בדג טמא⁷,
מפרשת ראה.

וי"ל שע"י שמירת ואכילת מאכלים כשרים זוכים לטהרת
וזיכוך הגוף ולטהרת העינים, שאז יראו האלוקות העצמית
ויקויים "ראה אנכי".

וכן איסור אכילת נבלה (מבהמה ועוף טהורים) שמדובר על זה
בהלכות אלו⁸ כותב הרמב"ם שכתוב בפרשת ראה "לא תאכלו כל
נבלה"⁹ [משא"כ בפרשת שמיני שכתוב שם¹⁰ רק ע"ד טומאת
האדם ע"י הנגיעה או האכילה].

וכן על איסור אבר מן החי שכותב ע"ז הרמב"ם בפרק ה"¹¹
מביא הרמב"ם הלאו מפרשת ראה: "מפי השמועה למדו שזה

1 ראה יד, ג-כ.

2 פסוק ו.

3 פ"ב ה"א.

4 ה"ד.

5 ע"פ הספרא בפרשת שמיני (סט, ב).

6 פסוק יא.

7 מפסוק ט.

8 פ"ד ה"א ואילך.

9 פסוק כא.

10 שמיני יא, לט-מ.

11 פרק ה' ה"א ובהלכות הבאות.

12 ראה יב, כג.

13 פסוק כא.

14 יד, ב.

15 יד, א.

עש"ק, ששי.

וכן כותב הרמב"ם בתחילת פ"ח דהלכות מלכים ומלחמותיהם¹⁶: "חלוצי צבא משיכנסו בגבול הגויים ויכבשו וישבו מהם, מותר להם לאכול נבלות וטרפות ובשר חזיר וכיוצא בו, אם ירעב ולא מצא מה יאכל אלא מאכלות אלו האסורים, וכן שותה יין נסך, מפי השמועה למדו **ובתים מלאים כל טוב**¹⁷ [שנאמר בפרשת **ואתחנן**, שכשיבואו לארץ ישראל וימצאו שם "בתים מלאים כל טוב אשר לא מלאתי ומסיים הפסוק "ואכלת ושבעת" - ערפי חזירים וכיוצא בהם".

ודין זה הוא ע"פ הגמרא בחולין¹⁸: "דבר טמא אישתי להו דכתיב 'ובתים מלאים כל טוב' (ואומר רש"י: "סיפיה דקרא **ואכלת ושבעת**") ואמר ר' ירמיה בר אבא אמר רב, כתלי דחזירי" (כן הוא בגמ' שלפנינו וגרסת "הערוך" קותל). וה"כסף משנה" אומר שהרמב"ם כנראה גורס "**קדלי** דחזירי" "והם ערפי החזירים". ואח"כ מוסיף הכס"מ, וז"ל: "וסובר רבינו היינו דווקא דלא שכיח ליה היתרא באותה שעה, אבל אי שכיח קמיה היתרא, לית ליה למישבק היתרא ולמיכל איסורא, ולכן כתב אם ירעב ולא ימצא מה יאכל. ואין כוונתו במי שהוא מסוכן מחמת רעבון, דהא פשיטא, ואפילו אינו מחלוצי צבא נמי, אלא כשתאב לאכול ולא שכיח ליה היתרא וכמו שכתבתי, וסובר ג"כ שקדלי דחזירי לאו דווקא, אלא הוא הדין לכל איסור מאכלות". וע"פ ביאור זה של ה"כסף משנה" מתורצת קושיית הרמב"ם על הרמב"ם וכדלקמן;

ולא ידבק בידך מאומה מן החרם

ד. והרמב"ם בפירושו על התורה על פסוק זה בפרשת ואתחנן: "ובתים מלאים כל טוב וגו'", מביא את דברי הרמב"ם בהלכה הנ"ל, ומקשה וחולק בכמה פרטים;

א) הרמב"ם לומד ברמב"ם מ"ש "אם ירעב ולא מצא מה יאכל" שהכוונה למצב של פיקוח נפש, וכותב ע"ז: "ואין זה נכון, שלא בשביל פיקוח נפש או רעבון בלבד הותר בשעת מלחמה, אלא לאחר שכבשו הערים הגדולות והטובות וישבו בהן, התיר להם שלל אויביהם", וע"פ ה"כסף משנה" כנ"ל, גם כוונת הרמב"ם אינה על מצב פיקוח נפש ממש, אלא שהוא רעב לאוכל, אבל לא עד מצב סכנת נפשות שבוה מותר לכ"א, לא רק לחלוצי צבא.

ב) לפי הרמב"ם הדין הוא גם לדורות לכל חלוצי הצבא, והרמב"ם חולק ואומר: "ולא בכל חלוצי צבא [בכל מקום ולדורות, אלא דעת הרמב"ם שההיתר הוא דווקא אז בכיבוש ארץ ישראל] אלא בארץ אשר נשבע לאבותינו לתת לנו, כמו שמפורש בענין" וכותב: "והיה ההיתר הזה עד שאכלו שלל אויביהם, ויש אומרים בשבע שכבשו, וכן נראה בגמרא בפרק ראשון ממסכת חולין (הנ"ל)".

ג) לדעת הרמב"ם כותב: "וכן שותה יין נסך"; שהתורה התירה גם יין נסך, ומפרש ה"אור שמח" שזהו מ"ש שם בהמשך הכתוב "ובורות חצובים אשר לא חצבת", היינו שאפילו מלאים יין נסך. אבל הרמב"ם חולק ואינו מסכים ע"ז ואומר: "והנה הותרו להן כל האיסורים, זולתי אסור עבודה זרה כמו שיבאר עוד: לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך וגו'¹⁹, ולכך יזכיר כאן בפרשה שאחרי כן²⁰: 'מזבחותיהם תתוצו וגו' [ומצבותם תשברו ואשיריהם תגדעון ופסיליהם תשרפו באש] לאבד ע"ז ומשמשיה, ושאר כל הנמצא בארץ מותר וכו' עד שאכלו שלל אויביהם, וי"א בשבע שכבשו. . . ויין נסך שהזכיר אינו אמת, שבכל איסורי ע"ז

היא עצמה ומשמשיה ותקרובת שלה הכל אסור, שנאמר²¹: 'ולא תביא תועבה אל ביתך], שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא', ואם לא נתכווין אלא להתיר סתם יינם במלחמה [וגם על איסור יין נסך וגם סתם יינם מדובר בהלכות מאכלות אסורות], וכי למה הוצרכו לדבר זה? אם איסורי תורה הותרו, גזירות של דבריהם יהיו אסורות!! (והרבינו בחיי עה"פ כותב גם כהרמב"ם).

וה"אור שמח" מבאר את דעת הרמב"ם, שסובר שגם יין נסך הותר בשעת מלחמה, למרות שהוא ענין של ע"ז ששם הדין "יהרג ואל יעבור", שזה כמו באשת יפת תואר שהתורה התירה בשעת מלחמה **כנגד היצר הרע**, (כמ"ש הרמב"ם בהלכה ב'), למרות שבגילוי עריות גם "יהרג ואל יעבור", ועד"ז התירה התורה יין נסך של הגויים בשעת המלחמה, שלא יהיו לו מפריעים ועיכובים בעת הקרב.

ה. והמסקנה והוראה מכל הנ"ל, שבמלחמת **כיבוש** הארץ וביורר העולם, נתנו כוחות לברר ולזכך ולכבוש גם את העניינים **הכי** נמוכים ואת היצר הרע ולהפכם למאכלי יהודים בארץ הקודש.

וענין זה כתוב בפרשת **ואתחנן**, בה מתפלל ומתחנן משה כל כך הרבה תפילות (תקט"ו - גימט' **ואתחנן** וגימט' **תפלה**, ו**שירה**) בכדי להיכנס לארץ, שבכיבושה ביררו גם את ענייני שבעת העממין ומאכליהם.

"תקות" חוט השני²²

סיכום הקשר של ההלכה ברמב"ם לפרשת השבוע ולתאריך.

- א. רוב דיני וענייני מאכלות אסורות בפרשת ראה, כל סוגי הבע"ח הכשרים והטמאים האסורים.
- ב. גם דין נבלה ובשר בחלב בפרשת ראה.
- ג. בהקדמה למאכלות אסורות נאמר "עם קדוש אתה לה"א". והרי"ז חלק מספר "קדושה".
- ד. בפרשת ואתחנן נאמר "בתים מלאים כל טוב" - שהותרו המאכלות אסורות לחלוצי צבא.

* * *

בעז"ה יום ו' עש"ק פרשת ראה כ"ו מנחם אב
ה' תהא שנת עליון

סיום הלכות שחיטה וכל ספר קדושה ספר החמישי והתחלת
ספר השישי ספר הפלאה הלכות שבועות

"וזבחת מבקרך ומצאנך"

א. כמו שכתבנו בסיום הקודם בקשר לדיני מאכלות אסורות שרובם כתובים **במפורש** בפרשת ראה, גם את מצות ודיני השחיטה לומדים מפרשת ראה כמ"ש הרמב"ם בתחילת ההלכות²³: "מצות עשה שישחוט מי שירצה לאכול בשר בהמה חיה ועוף ואחר כך יאכל שנאמר [בפרשת ראה²⁴] **וזבחת** מבקרך ומצאנך'. ונאמר וכו' [בהמשך, בפסוק הבא²⁵] 'אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל. הא למדת שחיה כבהמה לענין שחיטה".

ואח"כ, בהלכה ד', מביא הרמב"ם שאת פרטי דיני הלכות השחיטה לומדים בתורה שבע"פ בפירוש הפסוק שכתוב בפרשתנו

21 עקב ז, כו.

22 יהושע ב, חי. ועיין ברש"י שפירוש "תקות" - מלשון "יקו וחבל" (שבו הורידה המרגלים של יהושע, ובו תלו משפחת רחב תקוותם), והרי זו מטרות חיבורנו "תקות מנחם" - להראות בעז"ה את הקו וחוט השני המקשר ומשוה התוכן הנלמד בשיעורי הרמב"ם עם תוכן הפרשה והתאריך בשנה, (ועיין מה שכתבנו בזה בהקדמה לספרנו "תקות מנחם" ח"א).

23 פ"א ה"א.

24 יב, כא.

25 פ"ב כב.

16 פ"ח ה"א.

17 ואתחנן ו, יא.

18 חולין יז, א.

19 עקב ז, כה.

20 ואתחנן ז, ה.

במקום שסח חטאו – היינו התאוות הקשורות עם הדיבור, דיבורים אסורים ודברים בטלים שבזה צריך לברר ולשפר.

”נר לרגלי דבריך”³²

ג. בסיום הלכות אלה, שהוא גם הסיום של כל ספר קדושה, כותב הרמב”ם ע”ד כבוד המצוות, בקשר למצוות כיסוי הדם בעפר ”ולא יכסה ברגלו, אלא בידו וכו’ שלא ינהוג בו מנהג בזיון וכו’ שאין הכבוד לעצמן של מצוות אלו אלא למי שצויה בהן ב”ה והצילנו מלמשש בחושך, וערך אותנו נר ליישר המעקשים, ואור להורות נתיבות היושר, וכן הוא אומר נר לרגלי דבריך ואור לנתיבתי”.

וענין הנר והאור קשור **בראית** הדרך הנכונה והישרה, ושם פרשתנו והפסוק הראשון: **”ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וגו’:** את הברכה אשר תשמעון אל מצוות הוי’ אלקיכם וגו’” [ולהעיר, שם הפרשה **ראה** (עם הכולל) גימט’ – **אור**. ואותיות **הא”ר** (בכתיב חסר בלא וי) וכן **”האר”** – ע”ד **”האר עינינו בתורתך”** [ובפרט בשנת עי”ן ובשנת תשי”ע – גימט’ – 770, ”כן תהיה לנו”].

ספר החמישי – בחודש החמישי

ד. סיום הלכות **שחיטה**, הוא גם סיום של כל ספר **קדושה**, וכפי שכתבנו לעיל, בסיום הלכות מאכלות אסורות (שגם הלכות שחיטה, קשורים בהלכות מאכלות אסורות, לאכול שחוט וכשר ולא נבלה) ובפרשתנו נאמר (בקשר למאכלות אסורות): **”כי עם קדוש אתה להוי’ אלוקיך, ובך בחר ה’ להיות לו לעם סגולה וגו’”**. וזהו סיום ספר **החמישי**, ונמצאים בסיום חודש **החמישי** שאת ספר **החמישי כולו** למדו השנה במחזור זה בחודש **החמישי** – מנחם-אב [והשנה רואים דברים נפלאים ומדהימים! שאת ספר הרביעי, **נשים**, התחילו ולמדו את רובו בחודש הרביעי **תמוז** (שענין הרביעי קשור עם נשים וספירת המלכות ואת ספר השלישי **זמנים** – התחילו בחודש השלישי – **סיון**].

וחודש וספר **החמישי** קשור לדרגה **החמישית**; **”החמישית לפרעה”**, **”דביה איתפריעו כל נהורין”** – דרגת ה”יחידה” ודרגת ה”עצמות”, קשור בראיית האלקות והעצמות שכתוב בפרשה **”ראה אנכי”**, **”אנכי מי שאנכי, דלא איתרמיז לא בשום אות ולא בשום קוץ”**. **וחמשי** – אותיות **משיח**, שע”י שמירת **הקדושה**, השמירה מהתאוות גם בעניני צניעות וגם בעניני כשרות האכילה והשתיה ובאופן דמהדרין מן המהדרין, זוכים להתגלות הגאולה האמיתית והשלמה ע”י המשיח, **מי”ד ממ”ש, נאו!**

יאר הוי’ – בכ”ו אב

ה. וסיום הספר הוא **בכ”ו מנחם-אב, כ”ו** – ענינו **הוי’** – שם הרחמים. וגם אב – קשור לאב הרחמן והרחמים שיוציאו מהגלות ויביאו אל המשיח והגאולה שזהו ע”י שמירת **הקדושה** בכל הפרטים הנ”ל, יאר עלינו שם **הוי’**, ויאר הוי’ פניו אלינו ונפתח העיניים באופן של **”ראה אנכי”**.

”תקות” חוט השני²²

סיכום הקשר של ההלכה ברמב”ם לפרשת השבוע ולתאריך.

- א. מצות שחיטה **”וזבחת מבקרך ומצאנך”** בפרשת **ראה**.
- ב. סיום ספר **קדושה** – **”כי עם קדוש אתה”** בפרשת **ראה**.
- ג. בסיום **”אור להורות נתיבות היושר, ונר לרגלי דבריך”** – בפרשת **”ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה – אשר תשמעו אל מצוות ה”א”**.
- ד. ספר **החמישי** – בחודש **החמישי**.

ראה **”וזבחת”**. וז”ל הרמב”ם: **”זביחה זו האמורה בתורה סתם, צריך לפרש אותה ולידע באי זה מקום מן הבהמה שוחטין, וכמה שיעור השחיטה, ובאיזה דבר שוחטין, ומתי שוחטין, והיכן שוחטין, וכיצד שוחטין, ומה הן הדברים המפסידין את השחיטה, ומי הוא השוחט, ועל כל הדברים האלו צונו בתורה ואמר [כנ”ל בפרשת ראה] זבחת מבקרך וגו’ כאשר צויתך ואכלת בשערך וגו’**, שכל הדברים האלו על פה צוה בהן כשאר תורה שבעל פה שהיא הנקראת **”מצוה”** כמו שביארנו בתחלת חבור זה”.

וגם את איסור שחיטת חולין בעזרה לומדים מפסוק זה בפרשתנו כמ”ש הרמב”ם בתחילת פרק שני²⁶: **”בכל מקום מותר לשחוט חוץ מן העזרה, שאין שוחטין בעזרה אלא קדשי מזבח בלבד. אבל החולין אסור לשוחטן בעזרה בין בהמה בין חיה בין עוף וכן הוא אומר [גם בפרשתנו²⁷] בבשר תאוה כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה’ וגו’ זבחת מבקרך ומצאנך וגו’ ואכלת בשערך. הא למדת שאין שוחטין בשר תאוה אלא חוץ למקום אשר בחר ה””**.

”אין ושחט – אלא ומשך”

ב. בגמרא חולין²⁸ מביאה הגמ’ אחת האסמכתאות לדין שהשחיטה צריכה להיות בצוואר, היא מפסוק הנ”ל בפרשת **ראה**;

וז”ל הגמ’: **”אמר רב כהנא [להעיר שכל יהודי יכול להיות ככהן ולעשות את עבודת השחיטה בקדשים כדברי חז”ל”** **”שחיטה בזר כשרה”²⁹** מנין לשחיטה שהיא מן הצוואר (מן הגרון, רש”י) שנאמר³⁰ **”ושחט את בן הבקר”**; ממקום ששח חטאו **(ששח)** שקופץ: **חטאו**. הכשירהו לאכילה וטהרהו, לישנא אחרינא חטאו הוציא את דמו ונקחו. רש”י) וכו’. רב יימר אמר אמר קרא [הפסוק הנ”ל מפרשת ראה] **”וזבחת”**; ממקום **שזב חתהו (שזב)** שדמו זב: **חתהו**. שברהו, כלומר חתכהו. רש”י) וכו’. דבי רבי ישמעאל תנא; ושחט; אל תקרי ושחט אלא ושחט, ממקום **ששח חטאו (שסח)**, שמוציא קול. רש”י) ומסקנת הגמ’ שהדין שהשחיטה היא בצוואר הוא הלכה למשה מסיני והראיות מהפסוקים הנ”ל הם רק בדרך אסמכתא.

ואפשר לומר שבכך רוצה הגמ’ לבטא כמה אופנים במטרת ותוצאות השחיטה; כי ענין השחיטה היא כמו שאומרת הגמ’ הלאה בחולין³¹ בקשר לדין שנאמר במשנה שהשחיטה צריכה להיות באופן דהולכה והבאה: **”תנא דבי רבי ישמעאל ושחט, אין ושחט אלא ומשך”**. מסביר כ”ק אד”ש בשיחות ע”פ חסידות שמשך פירושו למשוך את הנפש הבהמית מעניני עולם הזה ולהעלותם לקדושה או ע”י שעושים מהם הקדש וקרבת או ע”י **”בכל דרכך דעהו”** שמעלים את הגשמיות לקדושה ועבודת ה’ וכן שהאדם ימשוך ויעלה את עצמו ומידותיו ויטהרם ויזככם.

ובזה מביאה הגמ’ כמה אופנים; א) בירור תאוות האכילה והרמז הוא **”המקום ששח חטאו”** כי למה הבהמה שחה, הבהמה שחה ומכופפת את צווארה כדי להתקרב לארץ ולאכול את העשב. ובתאוות האכילה צריך היהודי לברר ולזכך ולעדן את עצמו.

במקום שזב חתהו היינו היצר הרע ותאוות הגוף הקשורים עם רתיחת הדמים, היינו בירור התאוות הגופניות הקשורות עם הצניעות וכו’.

26 הלכה א.

27 יד, כא.

28 חולין כ, א.

29 ברכות לא, ב [ויש עוד מקורות לדין זה; יומא כז, א [ולהעיר שקשור ביום הכיפורים **”אחת בשנה”**, וכנ”ל ז”ך – ענין השחיטה – **זיכך** הנפש הבהמית והמידות הבהמיות] וזבחים לב, א [קשור בזביחת ושחיטת והעלאת מידות הלב] וברמב”ם הלי ביאת המקדש פי”ט ה”י, הלי מעשה הקרבנות פי”ה ה”א, הלי פסולי המוקדשין פי”א ה”א.

30 ויקרא א, ה.

31 חולין לו, ב.

ה. השחיטה – "ושחט לפני הוי", בכ"ו אב – כ"ו – הוי שם הרחמים וחודש – אב הרחמים.

* * *

השלמה לגליון הקודם (מס' 210)
לסיום על הלכות איסורי ביאה

כי יסיר את בנד מאחרי

א. נכתב שביום שלמדו ברמב"ם³³ את איסור החתנות עם הגויים, היה לאו זה בשיעור החתיית של אותו יום בפרשת ואתחנן, שנאמר³⁴: "ולא תתחתן בס וגוי", ואח"כ אומר: "כי יסיר את בנד מאחרי וגוי"³⁵.

והובא מ"ש רש"י ע"ז: "כי יסיר את בנד מאחרי מאחרי. בנו של גוי כשישא את בתך יסיר את בנד אשר תלד לו בתך מאחרי, למדנו שכן בתך הבא מן הגוי קרוי בנד, אבל בן בנד הבא מן הגויה אינו קרוי בנד אלא בנה, שהרי לא נאמר על בתו לא תקח" כי תסיר את בנד מאחרי, אלא כי יסיר את בנד וגוי".

וזה ע"פ הגמ' ביבמות³⁶ שכן בתו הבא מן הגוי הוא יהודי ונקרא ישראל, ולא בן בנו הבא מן הגויה, שאינו יהודי. שכן לומדת שם הגמ' מהפס' "כי יסיר את בנד מאחרי": "בנד מישראלית קרוי בנד, ואין בנד הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנד אלא בנה, אמר רבינא שמע מינה בן בתך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנד". שזהו תוכן דברי רש"י עה"פ בפרשה.

אבל הרמב"ם כותב אחרת את משמעות הכתוב; כי לפי הגמ' (וכן כותב רש"י בחומש וגם בפירוש הגמ') משמעות הפסוק כי יסיר את בנד מאחרי, הכוונה אם הגוי מתחתן ובא על ישראלית, הבן נקרא בנד ויהודי, והגוי יסיר לבו מאחרי ה'. אבל מהרמב"ם משמע אחרת, וז"ל (בפיי"ב הל"ז-ח): "עוון זה אע"פ שאין בו מיתת ב"ד, אל יהי קל בעיניך, אלא יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו; שהבן מן הערוה בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל נחשב, אע"פ שהוא ממזר, והבן מן הגויה אינו בנו, שנאמר: "כי יסיר את בנד מאחרי", מסיר אותו מלהיות אחרי ה' ודבר זה גורם להידבק בגוים שהבדילנו הקב"ה מהם, ולשוב מאחרי ה' ולמעול בו". עכ"ל הרמב"ם.

היינו שהרמב"ם לומד שמדובר בבן של גויה מיהודי שע"כ הגוי מסירו מה' מלהחשב יהודי, ולפי הפירוש הפשוט בגמ' וברש"י מדובר כאן בבן של בת יהודיה שנולד מגוי, שנקרא "בנד" – יהודי, והגוי מסיר את לבו מעבודת ה'.

ויתכן שאפשר לבאר זאת ע"פ כללי הרמב"ם שכתב הי"ד מלאכ"י, שהרבה פעמים הרמב"ם מביא את הפסוקים אחרת מהגמ', כשנראית לו המשמעות כך יותר פשוטה [אלא שצריך ביאור כי בפשטות המשמעות של "יסיר" – שהגוי יסיר את "בנד" – מן היהודיה מה', אלא שכנראה הרמב"ם לומד; "יסיר" – מעשה זה עם הגויה יסיר את בנד מלהקרא אחרי ה'. והמשמעות של הרמב"ם, כי פסוק זה בא אחרי ובהמשך ל"ובתו לא תקח לבנד".

איסורי ביאה – יחודים עליונים

ב. בקשר למ"ש לבאר ע"ד הצחות; "איסורי ביאה" – באופן חיובי – איסורי – מלשון "קשר" וחיבור של ביאה ואהבה, וקשור בתשעה באב ובט"ו באב, זמן התגברות הקשר והאהבה בין הקב"ה ועם ישראל;

ויש להמתיק ביאור זה ע"פ מ"ש ה"צמח צדק" ב"טעמי המצוות" ב"דרך מצוותיך", במצות העריות, שבמקורן ובשרשם בעליונים, הם יחודים עליונים וגבוהים ביותר, אלא שבירידתן

למטה בהשתלשלות בעוה"ז נפלו מטה מטה, ויכול להיות מהן יניקה לחיצוניים. ולכן התורה אסרתן לאחר מתן תורה. אבל לפני מתן תורה הם יכולים להיות יחודים עליונים, ולכן אצל חלק מהאבות והשבטים מוצאים שנשאו אחיות כמו יעקב אבינו שלקח את רחל ולאה, ועמרם נשא את דודתו, כי לפני מ"ת היו אלו יחודים עליונים וזה אולי מרומז במילה איסורי – מלי קשר וחיבור למעליותא, כפי שכתבנו הפרטים בגליון הקודם. שזהו הפירוש של "לכתחילה אריבער".

* * *

השוחטים – המשפיעים

בקשר למה שלומדים הלכות שחיטה; כנראה שכ"ק אד"ש מה"מ מתייחס לשוחטים ורואה בהם משפיעים; כי פעם שאד"ש דיבר בהתוועדות על ענין מסוים הדורש תיקון, ואמר: "נמצאים כאן רבנים, ראשי ישיבות, משפיעים ושוחטים...", היינו שהשוחטים גם נחשבים כמשפיעים, וכנראה שכך היה בדורות הקודמים, השוחטים שבקהילה היו ה"חכמים" והמשפיעים שם.

א. בקשר למה שסופר בגליון קודם שהרבי עודד את משלוח חבילות חוברות ה"ליקוטי שיחות" במטוסי חברת "אל על", ושידפיסו על החוברות "מוטס לאה"ק ע"י חברת "אל על"; כדאי לציין שאפילו הודפס בצורת הלוגו של חברת "אל על".

ב. כ"ק אד"ש שלח המצות שלו לחלוקה באה"ק ע"י מטוסי חברת אל על. וזכיתי שהייתי שליח אד"ש לארגן המשלוח בשדה התעופה, הם נתנו לשלוח 4-5 חבילות גדולות בקוונטיינר (מיכל) מיוחד.

הרבי הקפיד שהמצות יסעו דווקא במטוס "אל על". ופעם השליח הנוסע שלקח המצות נסע בחברת "טאוור אייר", שגם הבעלים יהודים ומכירים אותנו והסכימו לי לקחת כמות גדולה זו. אבל כשהודיעו לאד"ש שהמצות לא נסעו ב"אל על" הוא מאוד לא היה מרוצה מזה.

והרבי רצה דוקא שהמצות יסעו עם נוסע (אולי מצד "ושמרתם את המצות").

ג. פעם היתה שביתה גדולה וארוכה ב"אל על" והיא נפסקה לפני פסח, אבל השליח הרגיל (הרה"ח נחום ז"ל גרליק מ"נחלת הר חב"ד") קנה כבר כרטיס ב"טאוור אייר", והרבי לא הסכים לו שישנה הכרטיס ל"אל על" אם עולה כסף השינוי. וע"כ באותה שנה הוא לא היה השליח שלקח המצות, היות שהרבי הורה שהמצות צריכות לנסוע דווקא ב"אל על".

ורואים עד כמה לא מסכים כ"ק אד"ש שיוציאו הוצאות מיותרות. והמזכיר הרה"ח לייבל שיחי' גרונער סיפר שפעם יצא מחדר אד"ש אחריו רק לזמן קצר והרבי אמר לו למה לא כיבה האור בחדר? וראינו שתמיד כשיצא אד"ש מחדרו כיבה האור אפילו כשיצא לזמן קצר.

לעילוי נשמת

אלקנה בן ר' יוסף חיים ע"ה

וזוגתו פייגא בת ר' משה ע"ה סטין

ולזכות התמים הקדוש אהרן יוסף הלברשטם הי"ד

וה"ר שימליצו עבור כל בני משפחתם לכל טוב והצלחה בכל ענייניהם הגשמיים והרוחניים מתוך בריאות אושר ושמחה תמיד כל הימים ויקויים במהרה הקיצו ורננו שוכני עפר והם בתוכם בביאת המשיח והגאולה השלמה מ"ד ממ"ש, נא!

(דברים שנאמרו בסעודות סיומי הרמב"ם בביהכ"ס וביהמ"ד ליובאוויטש - 770 - בית משיח)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

33 פ"ב מהלכות איסורי ביאה ה"א.

34 ואתחנן ז, ג.

35 פסוק ד.

36 יבמות כג, א.